

RÉGI ÉRTÉKEK ÚJSZERŰ MEGFOGALMAZÁSBAN

Beszélgetés Zoltai Attila festőművésszel

ZOLTAI ATTILA FESTŐMŰVÉSZ

„Festészeti munkáit a hódmezővásárhelyi realista hagyományokból táplálkozó, régi értékeket újszerű megfogalmazásban ábrázoló képi világ mikrokozmoszának vizuális inspirációi kerültek előtérbe. A festészeti, rajzi technikákon túl a térszerű ábrázolás, a plasztikai megoldások is érdeklik. A natúr anyagok, réz és fa felhasználásával épített kisplasztikai fanyar iróniával átítatott művészeti világról tanúskodnak. Kisplasztikai több országos tárlaton is szerepeltek.” - olvashatjuk honlapján (www.zoltaiart.hu).

Ön Kisteleken született. Hogy került Vásárhelyre?

Hódmezővásárhelyi festőművészekkel először a mártélyi képzőművész táborokban találkoztam. Itt ismertem meg Fodor Józsefet, Holler Lászlót, Hézső Ferencet és Erdős Pétert és még néhány kortárs kollégámat. Fodor Józsefnek nagyon sokat köszönhetem hisz biztatására jelentkeztem a MAOE Képzőművészeti Tagozatába.

A tanárképző főiskola elvégzését követően visszamentem szülővárosomba, Kistelekre és a helyi gimnáziumban, valamint az alapfokú művészeti iskolában tanítottam rajtot és művészettörténetet. Közben egy amerikai meghívásra negyedévet töltöttem Floridában. Itt tudtam meg, hogy a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének Képzőművészeti Tagozatába felvételt nyertem. Hazaérkezésem után felkerestem Fodor József festőművészt, akit a mártélyi szabadiskolából ismertem. Támogatásával a MAOE Kollektív Műterméből megpályáztam egy műteremrészt. Miután a műtermet megkaptam, 1996-ban átköltöztem Hódmezővásárhelyre. Azóta itt élek, itt születtek gyermekeim.

A város pezsgő művészeti élete nagyon nagy hatással volt rám. Eleinte viszonylag kevés időm jutott a festésre, mivel átjártam

tanítani Kistelekre, majd még két évig Szegedre is a HAMMIDO Alapfokú Művészeti Iskolába, ahol tanszakvezető tanárként dolgoztam. 1998-tól egyre több művésztelep és kiállítás - felkérés miatt abbahagytam a tanítást és úgynevezett szabadúszóként kapcsolódhattam be a művészeti életbe.

Újabb tanulmányutak és szimpóziumok követték egymást és alkalmam nyílt több egyéni és csoportos kiállításra itthon és külföldön egyaránt.

2010-ben ismét tanítani nyílt lehetőségem a Németh László Gimnázium és Általános Iskolában rajztanárként.

Hogy fogadták Önt, amikor Vásárhelyre jött?

Amint ideköltöztem, rövidesen Szentí Tibor bevezetett a helyi művészeti és közéletbe. Fodor József is nagy szeretettel fogadott. Egyszer csak azon vettem észre magam, hogy Fejér Csabáéknál, a kandalló mellett ülünk, borozgatunk és beszélgetünk. Érdekes, hisz az ember élete során a történések spirálisan hatnak és visszahatnak a művészetre is. Még fiatal diákként talán nem is gondoltam azt, hogy egyszer festő leszek, csak úgy rajzolgattam, bejártam Szegedre a kiállításokra. Egyszer a Gulácsy teremben Fejér Csabának volt kiállítása. Talán ez volt az első meghatározó kortárs élményem. Láttam a képeit és azt gondoltam, ezt az embert meg kellene ismernem. Kinyomoztam, hogy Hódmezővásárhelyen él, sikerült összehozni a találkozót, a Népkerti állomáson leszálltam a vonatról és elindultam egy végtelennek tűnő utcán, amelynek utolsó háza volt az övé. Ő otthon várt és fogadott, nagyon kedves volt, megmutatta a régi rajzait és fotóit. Biztatott, hogy ha ezt a pályát választom, nagyon sokat kell rajzolnom. Ami igazán nagy örömet okozott, láthattam festeni is. A főiskola elvégzése után a szakdolgozatom a fotózás és festészet kapcsolatszeréből írtam. Eszembe jutottak Fejér Csaba fotószerű munkái és ismét felkerestem otthonában. Ekkor már volt egy visszacsatolás, emlékezett rám, ismét fogadott műtermében. Magammal vittem néhány munkámat, fotómat, melyekről kicserélhettük gondolatainkat. Bemutatta a saját maga által készített fotóvázlatait, melyek képei alapjául szolgáltak. Számomra meghatározó volt a Fejér Csabával való személyes kapcsolat. Érdekes, hogy a dolgokat az ember nem saját maga alakítja, hanem úgy jönnek, s ez annyira jó volt.

Mennyire élhet egy művész alkotói függetlenségben, vagyis szabadúszóként?

Ez egyre nehezebbé vált. A gazdasági válság a művészetre is rányomta bélyegét, mely legtöbb művésznek behatárolta a független alkotói életútját. Ma már kevés művész tud megélni csak az alkotásaiból, mellette tanítanak vagy rokon pályákon keresnek forrásokat. E szempontból nagyon nehéz helyzetbe került a kortárs művészet.

Az egyik legrégebbi művészeti könyv utolsó sora azt mondja: „adjon az Isten elég erőt és kitartást, hogy munkánkat jó kedvvel végezhessük, és hogy a családunkat el tudjuk tartani belőle.” Nagyon szép kívánság, de kiérződik belőle, hogy ez nem olyan egyszerű életpálya.

Műveivel hogyan mutatkozik meg a nyilvánosság előtt?

Eddig tizenöt egyéni és számos csoportos kiállításon mutathattam be a műveimet. Finnország, Dánia, Hollandia, Németország, Szeged, Székesfehérvár, Budapest, Debrecen... Hódmezővásárhelyen is volt néhány kisebb kiállításom, legutóbb 2006-ban az akkor még működő Galéria 2000-ben rendeztem kamarakiállítást. A nagy hagyományokkal rendelkező Őszi Tárlatokon is igyekszem jelen lenni.

Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy manapság kevésbé járnak kiállításra az emberek, mint régen. Az internet lehetőséget ad arra, hogy az alkotók, így én is bemutathassam a munkáimat. Természetesen ez nem ér föl egy hagyományos értelemben vett kiállítással, de egy jól szerkesztett, karbantartott honlapon látható virtuális kiállítás is élményt nyújthat a látogatóknak. Arra töreksem, hogy a saját honlapomat a mai kor igényei alapján frissítsem.

Mit ért az alatt, hogy festészetében a régi értékek újszerű megfogalmazása jelenik meg?

A hódmezővásárhelyi hagyományoknál a látványyszerű ábrázolásról, realista iskoláról van szó. Nem vitás, hogy aki Vásárhelyhez kötődik, azt alapvetően nem a nonfiguratív, absztrakt, hanem a látványyszerű ábrázolás hatja át. Említhetném itt Fejér Csaba vagy Csikós András munkáit. A témaválasztásom és látásmódom a hasonlóságok mellett sok mindenben más, mint a Vásárhelyi Iskolának nevezett piktúra vagy akár a Hódmezővásárhelyhez kötődő művészek ábrázolásmódja, de természetesen nagy hatással vannak rám. Mindig azt festem, ami épp megérint, vagy felkelti az érdeklődésem és nem befolyásol, miképp kapcsolódik korábbi témáimhoz. Kísérletezek, próbálok

MŰTEREMBEN...

új technikákat, például plasztikus aláfestés, csavart, torzult formák ábrázolása, ezek vagy beépülnek vagy hatással lesznek későbbi alkotásaimra. Töreksem a festőiség megtartására a minél valóságghűbbr ábrázolás mellett.

Hogy mennyire újszerű megfogalmazás ez? Annyiban, hogy eltelt jó néhány év. Amikor Fodor József, vagy Csikós András kiment a természetbe, lovas szánt láthatott, havat lapátoló embereket, így azokat festhette le. Manapság hókotró munkagépek takarítják el a havat, a kerékpár helyett villanykerékpár van. Nagyon sokat változott a világ. Ebben a változó világban nagyon nehéz azokat a jóízű látványokat megtalálni, amelyek hozzám közel állnak. Egyébként is egy nosztalgikus alkat vagyok, szeretem a régmúlt időkből származó mives, veretes dolgokat, régi tárgyakat. Természetes, hogy az ember újszerű megfogalmazásban, saját életkorának, gondolkodásmódjának megfelelően közelíti meg a világot.

Önnél mi dönti el, hogy milyen színskálából tevődik össze egy alkotás? Az Ön színei élettelt teltek, a föld színei jelennek meg...

A téma, a látvány határozza meg. Persze befolyásolja ezt az ember hangulata is, hogy a színskálán merre mozdul el. A forma is fontos, de először a látvány, a színvilág ragadja meg. Gondoljunk csak arra, ha látunk egy virágot, a színe távolról fölkelte az érdeklődésünket, de a formáját és szerkezetét csak hosszabb szemlélődés után közelről érzékeljük. Sok esetben az ábrázolt téma, kompozíció színeit át kell fogalmazni a ha-

tásos megjelenítés miatt. Ahogyan az ember élete folyamán változik, úgy a látásmódja és színkezelése is. Kialakul egy munkamódszer, én például hosszan érlelem képeimet és ez is befolyásolhatja a színhasználatot.

A művészetben általános elvárás, hogy az alkotó mihamarabb megtalálja azt a stílusvilágot, mellyel azonosulni tud, s ezt viszi végig egész életén keresztül. Én nem hiszek ebben. Ha a művészettörténetben megnézzük, akkor a nagy művészeknél is azt tapasztaljuk, hogy bizonyos idő elteltével változik az egyén ecset- és színkezelése, akár stílusa is. Szerintem arra kell törekedni, hogy az ember kipróbáljon új dolgokat, s ne ragaszkodjon kizárólag a jól beváltakhoz. S megőrizze önmagában az alkotás, festés örömét. Egy egész életen keresztül lehet tanulni és fejlődni ebben.

Ha a kisplasztikáit látjuk, egy groteszk, fanyar világ jelenik meg, mely fölkaparó érzést vált ki. Ha a festményeit nézzük, a harmónia, békeség, nyugalom árad...

Ezek az érzések, amelyeket egy alkotás szemlélése vált ki a nézőből, nem állnak annyira távol egymástól, jól kiegészítik, olykor kontrasztjukkal erősítik is egymást. Amíg a festményenél a látványt szintetizálok képpé, addig a kisplasztikánál a gondolat, az ötlet és a fantáziavilág segítségével építkezem és ez akár lehet groteszk vagy szürrealis is, az adott témától függően. Az ábrázolásban benne van a művész, az üzenet vételében viszont már a néző is benne van, önmagát felismeri, látni véli az alkotásban, a mű üzenetében.

Az alkotásait látván – köztük egy sorozatra való „türeleműveg” is látható. Arra lehet következtetni, hogy közel áll Önhöz a kisplasztika. Miért?

A kisplasztika számomra egy olyan térszerű kifejezési forma, ami a festés mellett új távlatokat nyit. Nem példa nélküli, hogy egy művész más művészeti ágat is gyakoroljon vagy kipróbáljon. Minden művészeti ág az önkifejezés egyik módja és nem függetleníthetők egymástól. Az én kisplasztikáimat inkább térgrafikáknak nevezném a felhasznált anyagok és szerkezetük miatt, ahol a különböző vastagságú vonalakat, foltokat, rézdrótok, lemezek helyettesítik. Ezekbe a kisplasztikákba régi tárgyakat is beépítek, például a „Kerékpárbeűt” c. plasztikánál az ócskapiacra felbukkant rézcsengőt használtam, vagy a „Biztonságosnak tűnő megoldás” c. kisplasztika óriáslakátját régi katonai rézongyújtóból forrasztottam. Valódi hangszeralkatrészek is találhatóak a zenei témájú alkotásaimban, pl. „Nótafa üveg-hangokkal”, „Csiga nyomán”, „Totem”. Némelyik közülük a néző által meg is szólaltatható: a „Dallambűt”, „Kerékpárbeűt” vagy a „Vízizene”.

A képzőművészet mellett a zene is fontos szerepet játszott /játszik az életében. Kellemes hangulatú műtermében láthatunk néhány hangszerrel ábrázoló alkotást is. Mit jelent a zene az Ön számára?

Valóban régóta vonzódok a zenéhez, különösen a gitárokhoz. Nyilván ez is egy önkifejezési forma. A műteremben, ha festek vagy kisplasztikát forrasztok, faragok általában szól a zene. Nincs kifejezett zenei stílus, ami kizárólagosságot élvezne. A klasszikus zenén kívül a jazz, latin flamenco és a rock és a blues amit leginkább hallgatom. Amikor ráhangolódok és van néhány szabad órám, akkor előveszem valamelyik gitárom és jöhet egy kis zenélés.

Ez feltölt és jól kiegészíti az alkotómunkát.

Melyek a további tervei?

Most, hogy saját műtermembe átköltözhettem, az új környezet, új inspirációk, új lendületet adnak és komoly alkotómunka vár rám. Szeretnék felkészülni egy önálló kiállításra, hisz 15 éve Hódmezővásárhelyen élek, de kisebb kamarakiállításoktól eltekintve nagyobb kiállítással itt nem jelentkeztem.

Tervei megvalósításához sok sikert kívánok!

*Benák Katalin
Fotó: Zoltai Attila*

BIZTONSÁGOSNAK TŰNŐ MEGOLDÁS